

24°66

Jeremija

Jeremija praji: „Ach, Knježe Božo, ja njemóžu předować, přetož sym přemłody.“ Knjez pak rjekny: „Njepraj: Ja sym přemłody. Ale ty dyrbiš hić, hdžež tebje pósćelu, a předować wšitko, štož tebi přikazam.“

(Jer 1,6–7)

Jeremija bu w léće 627 do Chrystusa jako profet za Israel powołany. Běše hišće młody, snadź 20 abo 25 lět stary, tehodla je na našim wobrazu bjez brody předstajeny. Chcyše so młodosće dla powołanju wuhibnyć, chibazo hižo čuješe wšu čezu swjeho powołanja. Bóh Jeremijowe wobaranje njepřipózna, ale pósła jeho jako předarja k swojemu ludej.

Wobhladajmy sej dale wobraz z Budyšinskeje cyrkwje. W srjedźnej mróčeli namakamy štiri hebrejske pismiki JHWH, kotrež zastupuja Bože mjeno. Boha sameho wšak njemóžemy widjeć, přetož bydlu

w swětle, ke kotremuž přistup nimamy.

Pod mróčelemi naprawo widžimy město z wrotami a wěžu. Najskeje pokazuje to na Bože přilubjenje: „Hlej, postaju čedžensa za twjerde město, za železny stólp a za koporowu murju přećiwo cyłemu krajej, přećiwo kralam Judy, přećiwo jich wjercham, přećiwo jich měšnikam a přećiwo wšemu ludej zemje.“ (Jer 1,18)

W mróčeli na prawej stronje chowa so hałza, nimale na prut podobna. To je mandlowy kij, kotryž je Bóh Jeremiji w hodzinje

jeho powołanja pokazal, při tym prajo, zo chce stražować nad swojim słowom, zo by dokonjało, k čemuž je pósłane.

Štož widžimy w lěwej mróčeli, njeje pawk abo skorpion, ale je to so warjacy horn z połnocy. Kaž so krop z hornca wulije, tak přińdže njezbožo z połnocnych stron na židowski kraj. To budže Bože

službu na Jerusalemski templ. Jeremija je tute reformy witał. Tola hižo bórze po smjerći krala Hiskije přesadźichu so znowa cuze kulty a nabožiny w israelskim kraju.

Po někotrych lětach swobody za židowski lud pozběhny so w sewjeru nowe mócnarstwo. Po Assyriskich chcychu sej Babylonscy swětowe knjejestwo zdobyć. To běše nětk tón so warjacy horn ze sewjera. Štož bě Jeremija w hodzinje swjeho powołanja widzał, so spjelni po 40 lětach. W léće 587 do Chrystusa zdobychu Babylonscy Jerusalem. Zničichu templ a cyłe město. Wulki džěl luda bu wotwjedzeny

do Babylonskeho zajeca. Wodźacy židza čeknychu do Egiptowskeje.

Jeremijowe napominanja njeběchu na plódnou rolu padnyli. Židowscy kralojo a cyły lud njeběchu so klonili Božemu słowu. Profet je pod swojim nje-
w u s p ě -

Profet Jeremija – njedawno znowa wotkryta mólba na wobložanju lúbje w Budyšinskej cyrkwji

Foto: A. Sureck

chłostanje za wšitku njeswěru a njewěru.

Po swojim powołanju přewodžeše Jeremija dlěje hač 40 lět stawizny swjeho luda. Wozjewi jemu Bože słowo w dobrych a w zlych časach. „Ow krajo, krajo, krajo, poslušaj na słowo Knjeza!“ (Jer 22,29)

W młodych lětach dožiwi wón, kak so assyriske mócnarstwo sypany. Tole zmóžni židowskemu ludej na krótku chwilu žiwjenje w swobodze. Kral Hiskija přewjedže reformy, z kotrymiž wotstroni česćowanje cuzych bohów, a centralizowaše wopornu

chom čerpeł. Wšitke swjete njezbožo a swjete čerpenje je před Boha přinjesł. „Knježe, ty sy mje narěčał, a ja sym so dał narěčeć.“

Druhi raz so wón prašeše: „Čehodla traje moja bolosć tak dołho, a moja rana je tak rozbolena?“ (Jer 20,7 a 15,18). Moler je Jeremijowe čerpenje na wobrazu předstajil. Ze zadwělowanym mjezwočom so Jeremija k Bohu modli. Profet być je čezki wosud.

Jan Malink

Lube džeci!

Sće hižo raz spytali dych zadžeržeć? Tak prawje zadychać a potom jednorje nic wjac wudychać. Kak doľho to wutrajeće? Dwaceći sekundow? Abo dlěje? Nurjacy móžeja to hać do dweju mjeńšin. Ale woni to wězo trenuja. Wšojedne, kak doľho dych zadžeržeć móžeće: Jónu dyrbiće zaso dychać. Štož wjace njedycha, je mortwy.

Ludžo, kotřiž w bibliji wo nastaću čłowjeka powědaja, běchu wězo tež mudri. Wědžachu hižo, zo so mortwi po pohrěbje po wěstym času na zemju přeměnja. Tak su sej prajili: Hdyž so čłowjekojo jako mortwi na zemju přeměnja, potom dyrbja wězo tež ze zemje być. A tak su spytali čłowjekow ze zemje stworić. Wzachu sej hlinu a formowachu čłowjekow. Tola njemóžachu jich wožiwić. Něšto falowaše – dych. A nětko spóznachu ludžo: Dych njemóže žadyn čłowjek zaduč.

*Bóh tón Knjez wutwori čłowjeka
z procha zemje
a zadu jemu dych žiwjenja do nosa.
Tak bu čłowjek žiwa bytosć.
(1. Móžasa 2,7)*

Dych přińdže wot Boha a hdyž čłowjek wumrěje, potom so k Bohu wróci. Tak mó-

Dych žiwjenja

žemy sej předstajić: Kóždy čłowjek ma něšto wot Boha w sebi – dych. Tak je Bóh stajnje pola nas. Wodnjo a w nocy. Tak doľho, kaž smy žiwi. A hdyž wumrějemy, potom přińdže jenož naše čěto do zemje. Naš dych pak, kotryž móžemy tež dušu mjenować, wróci so k Bohu.

Na smjertnej njedželi, ale tež čas do toho, myslimy jako křescenjo wosebje na wumrětych lubych přiwuznych a znatych. Na kemšach so mjena zemrětych cyłeho lěta předčitaja. Rowy so pyša a swěčki so tam zaswěća. Modlimy so k Bohu w nadžiji, zo je so duša našich lubych k Bohu wróciła.

Gabriela Gruhlowa

Přez dych je čłowjek žiwa bytosć.

Kóžde lěto znowa

Dokelž bě mje nakładnistwo na swoju čitansku turneju přeprasyło, dojedźech sej při tej składnosći tež do Budyšina po tři knižne kalendry, dwaj z LND a tamny z nakładnistwa dr. Stübnera. Přišedši wróco do swojeje pensije započach hnydom čitać, najprjedy wězo Serbsku protyku za 2010. Tu mi napadnyšej čerwjenej stronje (str. 146/147) z nastawkom wo wohenju w Kašecach Nowe lěto 1981. Mjeztym wěm, hdže Kašecy su a zo je awtor přinoška Jan Šolta druhu Wotrowski kantor. Haj, tež hižo w NDRskim času su silwesterske rakety tu a tam wulku škodu načiniły, byrnjež je so tehdom nastajnosći jara na wšo a přede wšěm na wěstotu kedžbowalo.

Dokelž so wopisanemu podawkej na přichodnymaj stronamaj dalši zajimawy artikił z katolskich Serbow přizamkne, čitach dale. Ludwig Zahrodnik-Jasčanski je po znatym dobrem wasnju swoje „Dopomnjenki na džěcace lěta“ do słowow zdrasćił. Apropos słowa. Kelko ludži z młódšeje generacije hišće wě, kak je tajki deskowaný wóz wupadał abo radło a što je wumjeńca byla a što přatr abo fajma? Podobnje kaž awtor neplezběranje wopisuje, sym tež ja to dožiwił, jeno zo smy my w Nowej Wsy bérny zběrali a džěd a wowka w Ny-

deji pola łaza kulki. Hdyž dale wo młóćenju čitam, móžu jeno rjec: Haj, tak je to tež pola nas było. K nam pak njeje žadyn Kochec wuj z buldoku a młóćawu přijěł, ale Rakečan Šolta Herman. Hdyž potom wšitko rjenje běžeše, čapny so Šolta něhdže na dworje a poča kurić, cigaretu po cigareće. Móžno je, zo jeho młóćawa z Raussendorfec firmy w Džěžnikach pochadžeše. A to smy hižo při dalšim přinošku w protyce a cyły kónc wyše abo zboka Budyšina, hdžež Helmut Gros, „Po šćežkach džěcactwa“ kročo, swoje dopomnjenki podawa.

Zhladowanje do zašłosće, přez což młody lud snadž z hłowu wije – (och, džědo, wowka, wój z tym starym cajkom!) –, je při wšěm wužitne, zo bychmy sej přitomosć prawje wujasnili móhli. Do toho chcył tež rad zarjadować, štož je Waltraud Tröľčowa „Z džěcacych dopomnjenkow dokoławokoło Sokolcy“ napisala. Bohužel njejsym Sokolcu na žanej karće namakał, na nowšej nic a tež nic na žanej starej.

Štyri přikłady z bohateho wuběra sym jenož naspomnił. Njejsym cyłu protyku zdawna hišće přečitał, tola přeju jej, zo by prawje wjele wćipnych čitarjow namakała. Wona džě je a nadžijomnje wostanje najlubša serbska čitanka. **Hinc Šolta**

Přewrót w Serbach

Serbske zarjadowanje k 20. rěčnicy měrljeje rewolucije wotměje so **pjatk, 13. nowembra, w 19.00 hodž.** w Džiwadle na hrodže w Budyšinje. Stawiznar dr. Timo Meškank z Lipska rysuje w swjedženskim přednošku podawki politiskeho přewróta w Serbach a prócowanja wo wobnowjenje Domowiny. Někotre filmowe wurězki z tehdyšich serbskich zarjadowanjow posrědkuja na spočatku začišć přewrótowego časa. Přednošk hudźbnje wobrubitaj Claudius von Wrochem (Glanegg, Korutanska), violoncello, a Yoriko Ikeya (Berlin), klawěr. Zaklinča „Canti per Violoncello e Piano“, jedna z hłownych twórbow komponista Jura Měška z Budyšina. Na kóncu budže skladnosć k diskusiji.

Zarjadowanje słuša do rjada „Nadžija nazymy. Budyšin 89“ města Budyšina. Wone wotměje so w serbskej rěči, zdobom poskići so simultany přeložk do němčiny. Zastup je darmo.

Wutrobnje přepróšuje Maćica Serbska

Wo Budyskich Serbach

Staroměšćanske towarsto přepróšuje na přednošk sup. Jana Malinka na temu „Budyšin a ewangelscy Serbja“ **wutoru, 24. nowembra, w 19.00 hodž.** do hosćenca „Wjelbik“ na Žitnej 7 w Budyšinje. Zarjadowanje je w němskej rěči, zastup je darmo.

Poswjećenje wěže

Na přenjej adwentnej njedželi, **29. nowembra**, powjeći so wobnowjena cyrkwna wěža w Njeswaćidle. W 10.00 hodž. je poswjećenje wěže, přizamknu so swjedzenske kemše. W 11.30 hodž. započnje so poswjećenski swjedžen na žurli wjesneho hosćenca a w 14.00 hodž. poskići so koncert w Božim domje.

Roman serbskeje swójby

Roman serbskeje swójby z pjera Křescana Krawca „Paradiz“ je w LND wušoł a měješe 23. oktobra w Bukecach knižnu premjeru.

Šewcec swójba w paradizu – što móhło rjenjeho być. Paradiz je bajkojty kućik přirody, pječ domow na kromje hole, a žiwjenske srjedžišćo swójby twarskeho mištra Pawoła Šewca z třomi džěćimi. Pola nich je wšo, kaž ma być, najmłódši syn Jan-Pawoł husto myslí. Ale je to wopravdže tak? Čehodla Pawoł Šewc na kóncu swojeho žiwjenja konstatuje: Wšo wopak činiš? Inflacija, serbstwo w hitlerskim času a po wójnje, propagowanje bujneho rozkčewa a dónt Serbow we wuchodnych kóncinach Budyskeho kraja, mjez holu a Čornobohom, to su wažne mězniki w stawiznach Šewcec swójby. Kniha lubi zajimawe a napjate čitanske dožiwenje.

Roman ma 440 stron, krutu wjazbu ze škitnej wobalku a plaći 18,90 eurow. **LND**

Roža Šenkarjowa w Rownom 75 lět

W rjanej Slepjanskej wjesce Rowno woswjeći 5. nowembra znata basnica, rozhtosowa redaktorka, wučerka, awtorka prozowych a spěwnych tekstow a přeložowarka Roža Šenkarjowa swoje 75. narodniny. Bydli tu w swojim ródny domje, hdžež je so 1934 narodžiła jako najstarše wot třoch dźěći serbskeho molerja-rjemjeslnika Wylema Wěrika a jeho mandželskeje Marje. Přecelny a hospodliwy staršiski dom, z přírodu a z ludowumělskim tworjenjom zwjazany nan a na serbske tradicije kaž tež na serbski spěw dźiwaca mać su Rožu Šenkarjowu hluboko formowali. Po ludowej šuli w Rownom, hdžež je hižo ze swojim wumělskim talentom mjez druhimi dźěćimi napadnyła, zložila 1953 maturu w Bělej Wodze.

Na nastork serbskeho rozhtosoweho studija w Zhorjelcu a Bětowodžanskeho župana Pawoła Lejnika rozsudži so jubilarke za dźěło jako redakciska asistentka w serbskim rozhtosowym studiju w Zhorjelcu. Tohodla wobdźěli so na rěčnymaj kursomaj za hornjoserbsčinu w Minakale a studowaše 1954/55 na fachowej suli za rozhtós we Weimarje. Na Minakalskej rěčnej šuli zetka so tež z dohtolětnym nawjedowacym redaktorom Noweho Casnika Pawołem Šenkarjom z Depska. Z nim so w léce 1958 zmandželi.

Wot 1. apryla 1956 přewza wona nadawk, natwaric prawidłowny delnjoserbski program w Choćebuzu, a skutkowaše tu hač do leta 1992. W tutym času wučese tež sydom lět na serbskej rěčnej šuli w Dešanku delnjoserbsčinu. 1971/72 zakonči eksterny studij na Karla Marxowej uniwersite w Lipsku jako diplomowa wučerka.

Na prašenje, što je ju do pisanja pohnjowalo, Roža Šenkarjowa wotmołwi: „Muzikalnosć, potrjeba a fantazija su hač do dzensnišeho zaklad mojeho tworjenja.“ *Muzikalnosć* je jej přinarodženy dar, dokelž bě cyła swójba – po nanowej kaž tež maćernej stronje (mać běše w młodych lětach

kantorka) – jara muzikaliska. *Potrjeba* bě stajnje jara wulka, a to za rozhtosowe dźěło, ale tež Dom za serbske ludowe wumělstwo w Budyšinje, LND, spěwarske towarstwa a skupiny, wosebje w Delnej Łužicy, trjebachu delnjoserbske teksty. Pilnje basni a přebasni za delnjoserbske publikacije a za tehdyši komorny chór w Choćebuzu. Spisa tež spěwne teksty za wjele komponistow, na přikład za Jana Pawoła Nagela a Bena Njekelu, za folklorne skupiny „Judahej“, „Sprjewjan“, „Wacholder“ a za interpretku, sotru Ingrid Nagelowu. Wobdźiwam jeje žiwu *fantaziju* w jeje basnjach. Wosebje w swojej knize „Wšycke drogi wjedu domoj“ (LND 1998) wopisuje wona z rjanymi wobrazami a metaframami swoju lužisku domiznu.

Ale Roža Šenkarjowa je tež jara wobdarjena spěwarka. Jeje rjana a ćopły alt móžachmy slyšeć a wobdźiwać w komornym chórze Choćebuz, wjele lět w znatej folklornej skupinje „Judahej“ a wot leta 2006 w skupinje „Rowniskie głósy“. Tuta skupina nasta na iniciatiwu našeje jubilarke. Jeje zaslužba tež je, zo pokaza w swjedženskim ćahu při skladnosći 200. jubileja Njepilic

Roža Šenkarjowa

Foto: R. Mrózkajo

statoka dwanaće žonow a młody porik stary natožk „Pčezpólne spiwanje“ we wotpowědnej drasće. To typiske tutoho natožka je, zo so přestónčne rubiško (pčeslujnckowy šantk) nosy a zo so po starych „Cijonskich głósach“ spěwa.

Jara pilnje a swědomiče slědžeše kantorka „Rowniskich głósow“ Roža Šenkarjowa za awtentiskosću melodijow, tekstow a natožkow. Bywše kantorki jej předspewachu, na přikład Karasojc Marja, Tajncojc Lena a Liza z Rownoho.

Ale Roži Šenkarjowej njeje jenož zańdženosć wažna. Wona so tež starosći wo přichod Slepjanskich Serbow, dokelž su naše Slepjanske wjeski wohrožene wot wuhla bliskeje jamy. Tohodla wona z hnujacymi słowami runje w baladze na „Njepilic dwór“ swoje a strachi druhich wobydlerjow w Rownom tematizuje. Tež na znate serbske ludowe spěwy spisa nowe teksty, tak na přikład stwori na znaty spěw „Rowne, to jo rjana wjeska“ nowy tekst „Božemje, stara wjes“, dokelž dyrba so přeni wobydlerjo hižo nětko rozžohnowac ze swojim bywšim žiwjenskim rumom.

Spěwarki „Rowniskich głósow“ su swojej kantorce jara dżakowne za pilne dźěło, za wěcywustojny nawod, za ideje tež při sceniskim wuhotowanju programow, ale předejšem za to, zo nam ze spěwanjom znowa našu rjanu Slepjansku serbsčinu zblizi.

Jedyn z přnich spěwow skupiny „Rowniskie głósy“ bě kěrluš „Dowěr se Bogoj“. Tutón tekst je Roža Šenkarjowa 2006 napisała. Runje tutón kěrluš rěči wo hlubokej dowěrje a nadžiji našeje jubilarke do Boha.

Přejemy Roži Šenkarjowej Bože žohnowanje, krutu strowotu a derjeměće w rjanym ródny domje, hišće wjele zbožownych lět z jeje lubymi a dale tworicielsku móc při prócowanju wo zdžerženje našeje Slepjanskeje narěče a Slepjanskich tradicijow a nadžiju na dobry přichod našich Slepjanskich wjeskow. **dr. Ruth Mrózkajo**

Serbska přirada so konstituowala

W cyrkwi EKBO, do kotrejež słušatej tež šleska Hornja Łužica a Delnja Łužica, wobsteji Serbska přirada, kotraž poradžuje cyrkej w serbskich cyrkwinskih naležnosćach. Konstituowace posedženje drugeje wólbneje peridy běše 7. oktobra w Nosyđojcach (Forst-Neßdorf). Tam skutkuje farar Ingolf Kschenka, kiž je serbskeho pochada. Jako předsyda přirady wobkrući so Manfred Hermaš z Rownoho, městopředsyda je dale Ana Kosacojc z Choćebuz. Z poradžowacym hłosom buštaj powoňanaj prof. Dietrich Šolta a sup. Jan Malink z Budyšina.

Do wuradžowanjow zeńdžechu so člo-

nojo k nutrnosći w Nosyđojskej cyrkwi, při kotrejež běše w 1930tych lětach farar Günther Jacob skutkował. Na sewjernej stronje cyrkwy su zamurjowane wrota, kotrež so powšitkownje „Wendenpforte“ mjenuja. Pječa běše to zachod za njekřecnych Serbow w pohanskim času.

Spočatnje podachu wobdźělnicy rozprawy wo serbskim cyrkwiskim žiwjenju zańdženého časa. Pozitiwnje wuzběhny so cyrkwinski džen w Kórjenju. Prof. Šolta přepoda regionalnemu biskopej dr. Pietzej nowy zběrník k cyrkwiskim stawiznam Hornjeje Łužicy a skedźbni na serbske přinoški w nowym archiwalskim zběrniku cyrkwy

EKBO, bohužel pod fatalnym napismom „Aus der Wende“. Dalše čezišćo wuradžowanjow běše financowanje serbskeho fararja w Delnej Łužicy. Klětu wupisaja so wšelake kolekty za tutón zaměr, tola hłowny podžěl ponjese drje tež w přichodnym léce koncert Vattenfall. W hospodarskim planje cyrkwy njeje dotal podžěl zaplanowany.

Dalše čezišćo běše serbska nabožna wučba na delnjoserbskim gymnaziju w Choćebuzu. Z wjeselom přija so rozprawa wo šulskich kemšach za gymnaziastow. Na přichodnym posedženju ma so podać rozprawa wo stawje serbskeje nabožiny a wo možnych cilach na tutym polu. W léce 2010 ma so Serbska přirada dwójce schadžowac. **jm**

Swjedźenska Boža služba w Pětrskej cyrkwi

Stipendij Mättigoweje založby za mlodu serbsku slědźerku

Na wólbnej njedźeli, 27. septembra 2009, přeprasy wasada swj. Pětra zhromadnje ze založbu dr. Gregoriusa Mättiga na Božu službu do ewangelskeho džěla hlowneje cyrkwe w Budyšinje. Składnosć za swjedźenske wuhotowanje tutoho dopołdnja běchu 424. posmjertne narodniny lěkarja a dobroćela Mättiga dnja 25. septembra; mjez něhdže 100 serbskimi a němskimi wopytowarjami běchu tež katolscy křesćenjo. We wobtuku kemšow přeprasa dr. Uwe Koch (Podstupim), předsyda založboweje rady, přeni raz wobnowjeny stipendij Gregoriusa Mättiga, a to mlodej serbskej stawiznarce Lubinje Malinkowej, kotraž z Budyšina pochadza a tuchwilu ze swojbu w Spitzkunnersdorfje pola Žitawy bydli. Myto we wysokosći 1 200 eurow sluzi publikaciji jeje magisterskeho džěla wo prjedawšim serbskim cyrkwiniskim žiwjenju w Lubiju. Předwidžane je wudaće we wosebitym zešiwku Zhorjelskeho časopisa „Neues Lausitzisches Magazin“ w přichodnym lěće. – Podpěra studowacych Serbow, prjedy zwjetša teologow, słuša k tradicijam Mättigowych založbow, kotrež do 1945 dlěje hač 300 lět spomōžnje we Łužicy skutkowachu.

Po wuznamjenjenju předstaji dr. Koch dalši planowany projekt založby: restawrowanje epitafa Gregoriusa Mättiga w Pětrskej cyrkwi, za čož so kōšty na 65 000 eurow trochuja. Drjewjany narowny pomnik bu 1656, šěsć lět po Mättigowej smjerći, na južnej scěnje simultaneje cyrkwe připrawjeny, wobnowjenje je tuž nuznje trěbne. Po małym smyčkowym koncerće na kōncu Božej služby, kotryž poskići tři wosobow „Ensemble baroccolo“ z Drježdžan, předawaše znata sakska harfenistka Jutta Zoff (81) swoju awtobiografiju pod titlom „Die Harfe – mein Leben“ (Drježdžany 2009). Dochody z wotbytku buchu tohorunja za dobroćelske zaměry postajene.

Nowu založbu dr. Gregoriusa Mättiga

wutworichu w lěće 2007 potomnicy swójbny z Belgiskeje, Brazilskeje, Kanady a Němskeje kaž tež wosobiny z Budyskeho wokrjesa. Jich podpěrowaštaj při tym založba Budyskeje nalutowarnje, kotraž přewza zdobom rukowaćelske zarjadowanje, a Budyski superintendent Reinhard Pappai.

Dietrich Šofta

Stipendiatka Mättigoweje založby Lubina Malinkowa po swjatočnej Božej službě w Budyskej Pětrskej cyrkwi Foto: M. Bulank

Dr. Arnošt Wirth ze Sakskim zaslužbowym rjadom wuznamjenjeny

Składnostnje 20. rōčnicy přewrōta je sakski ministerski prezident Stanisław Tilich dnja 13. oktobra w delnej cyrkwi Cyrkwje našeje Knjenje w Drježdžanach 21 angažowanym wosobam Sakski zaslužbowy rjad

Wuznamjenjeny dr. Arnošt Wirth, lěkar na wuměnk w Biskopicach Foto: M. Rietschel

spočič. Mjez počesćenymi je tež 68-lětny serbski lěkar na wuměnk dr. Arnošt Wirth z Biskopic, kotryž bě so w přewrōtowym času wosebje za wobnowjenje na politiskim a komunalnym polu kaž tež w strowotnistwje zasadźował. Jako demokratisce zmysleny křesćan čuješe tehdy w lěće 1989, zo bě načasu a trěbne, tež w jeho měsće Biskopicy něšto pohibować. No chcyše časowym podawkam jenož přihladować a no chcyše tež jenož diskutować, ale jednać. Tuž je so wědomje w byrgarskim hibanju za přewrōt zasadźował. Słušeše k založerjam přenjeje byrgarskeje iniciatiwy w Biskopicach, z kotrejež pozdžišo Nowy forum wuńdže. Staraje so tam mjez druhim wo zwiski do zapada, zo bychu na přikład technisku pomoc, kaž kopěrowak a podobne, dostali. Tute nastroje běchu trěbne za šěrjenje informacijow mjez ludnosću. Tež zhromadźizny w cyrkwi, na kotrychž so nazymu 1989 tež w Biskopicach stotki ludźi wobdžělichu, je sobu zarjadowať a nawjedowať. Organizowaše sobu pōndźelniše demonstracije a bě přeni, jako zadoby so opozicija do doma stasi w Biskopicach. Da so do politiskeho džěla při kulojtych blidach w měsće a tež w mě-

šćanskej radže. Pomhaše založić zawodne rady w fabrikach a w chorowni. Při znowaorganizowanju lěkarjow běše iniciator wokrjesneje komory lěkarjow w Biskopicach a založenski člon Sakskeje krajneje komory lěkarjow w Drježdžanach. Z přewrōtowego časa je hač do džzensnišeho člon rady města Biskopicy. Dr. Arnošt Wirth njeje w socialistiskim času žanej stronje přisłušať a tež džzensa žanej njepřisłuša. Wjele bóle spyta wón jako wot strowskich zawjazkow njewotwisny swoje předstawy wo demokratiji a socialnych prašenjach, wo wuwicu strowotnistwa abo tež wo wuwicu města Biskopicy formulowať a přesadzić. Při tym tež džzensa tam a sem zwřěšći na internych, druhdy tež strowskich zadžěwkach. Kaž něhdy w NDR-skim času njesu tež džzensa jeho słowa a ideje přeco witane. Njedźiwo na to pak so wón dale po swojich možnosćach na dobro powšitkowosće angažuje. Tuž je jemu wuznamjenjenje zjawny džzak za jeho zaslužby w času přewrōta, ale tež za wšě prócowanja w lětach po tym.

Ze Sakskim zaslužbowym rjadom so mjez druhim dale wuznamjenichu prjedawši farar w Budyskej Strowotnej studni Burkhard Schulze za swoje zaslužby wo Budyske jastwo w času přewrōta, farar Martin Lerchner jako něhdyši moderator kulojteho blida Drježdžanskeho wobwoda a Andreas Schönfelder z wobswětoweje biblioteki w Großhennersdorfje. T.M.

Měto Pernak lawreat Myta Čišinskeho 2009

Tójšto zarjadowanjow běše w zašłym času wěnowane 100. posmjertninam našeho wuznamneho basnika Jakuba Barta-Čišinskeho. Jako wjeršk wobhladuju spožčenje najwážnišeho myta, kotrež hodźi so w serbskim žiwjenju scyła někomu přiznać – myta, kiž nosy Čišinskeho mjeno. Na sobotu, 17. septembra – dzeń po spomnjenych 100. posmjertninach –, bě předsydka založboweje rady Założby za serbski lud Lejna Theurigowa přeprosyła na swjatočnosť při składnosći spožčenja tutoho myta do Čerwjeneje žurle w klóštrje Marijinej hwězdze w Pančicach-Kukowje. Sčěhowali su přeprašenje mnohe wosobiny zjawneho žiwjenja, mjez druhim přistajeni Założby a jeje direktor, zastupjerjo z Drježdžan a Podstupima, městopředsyda Domowiny, županka delnołužiskeje župy, jednaćelka našeho nakładnistwa, redaktorjo serbskich a němskich medijow, farar Chróšćanskeje wosady a abatisa Benedikta. Přitomni běchu tež lawreaća Myta Čišinskeho zańdženych lět, znaći, přećeljo a wězo swójbni wuznamjenjeneju wosobinow. Z Delnjeje Łužicy bě nimo dalších přijět farar z Kórjenja, z wosady, kotraž bě lětsa w léču hospodowała wopytowarjow Serbskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja. Najdalši puć do Pančic-Kukowa je drje měł profesor Roland Marti ze Saarbrückena. Wobdžělejo so na třidnjowskej mjezynarodnej konferency wo Čišinskim, kotraž steješe pod patronatstwom Budyskeho Serbskeho instituta, chcyše wón tež dožiwić wusahowacy akt w Pančicach.

Ministerski prezident Swobodneho stata Sakska, Stanisław Tilich, počesći ze Spěchowanskim mytom k Mytu Čišinskeho młodeho wumělca-hudźbnika Istvána Kobjelu, bydlaceho w Drježdžanach, za jeho

nowotarske puće na polu načasneje młodžinskeje hudźby. Lawdaciju na wuznamjenjeného přednjese jeho bywši šulski towarš Michał Cyž z Noweje Jaseńcy. Lawdaciju na Měta Pernaka pak, kiž smědžeše z rukow ministerskeho prezidenta přijimać Myto Čišinskeho, měješe Christina Kliemowa z Dešna. 71lětny Delnjoserb Měto Pernak počesći so za swój dotalny žiwjenski skutk na dobro Delnjeho Serbstwa. Hačkuli bydli hižo z časa młodosće w Berlinje, je cyłe žiwjenje wuski kontakt do Delnjeje a Hornjeje Łužicy hajil. Njelutujo mocy ani financelne wopory je njesebičnje jako přeložowar, wudawar, kulturnik a publicist za Delnich Serbow skutkował. Přeložujo ze wšelakich řečow do delnjoserbsčiny – mjez druhim z francošćiny, rušćiny a laćonšćiny – je płaćiwje dopokazał runohódnosť swojeje maćeršćiny porno druhim europskim řečam. Je pisal wo stawiznach Delnjeje Łužicy, wo jeje ludžoch a podawkach. Přez tójšto publikacijow w swójskim nakładze je móht mnohim prócowarjam zašłosće, kiž bychu hewak byli hižo zabyći, stajic trajny pomnik. Wo stajenje pomnikow zaslužbnym ludžom w posłownym zmysle słowa je so tež starał jako wjelelětny předsyda Mašicy Serbskeje.

Kruće je Měto Pernak zwjazany z ewangelskim Serbstwom. Poprawom chcyše so stać z delnjoserbskim fararjom – žiwjenje

Sakski ministerski prezident Stanisław Tilich spožči Mětej Pernakej Mytu Čišinskeho. Foto: J. Maćij

pak je jeho wjedło po hinašich pućach. Njeje drje serbskeho cyrkwinskeho zarjadowanja w Delnjeje Łužicy, na kotrymž njeby wón pódla był, a husto jězdzi tež na cyrkwiske dny do Hornjeje Łužicy. Scyła su jeho zwiski tež k Hornjoserbam wobšěrne a jara wutrobite. W poslednich lětach je sej wulke zaslužby zdoył wo zhotowjenje manuskripta za nowe delnjoserbske spěwarske („Duchowne kjarliže“). Jeho wuběrne znajomosće delnjoserbsčiny běchu při tym wosebje prašane. Tež nadal je na polu nabožneje literatury aktiwny, tuchwilu wobdžěla so na přihotowanju perikopow za ćišć. W swojich džaknych słowach zwurazni wón wotpohlad, so tež w přichodze ze swojimi zamóžnosćemi a swojej wědu zasadzeć na dobro lubowaného Serbstwa. Spontanje wunjese „sława“ běše jemu w tutym zwisku zawěšće rjany pohon.

Kulturnje wobrubili su dostojne zarjadowanje pianistka Liana Bertók, rejwarka Mia Fachinelli-Šiška a džiwadźelnik Měrko Brankač. Posledni recitowaše francosce a delnjoserbsce wšelake poetiske teksty, kotrež běše Měto Pernak swój čas z francošćiny do swojeje delnjoserbskeje maćeršćiny přenjesl. Hódne zarjadowanje, přewjedzene přezcytnje w serbskej řeči (hornjo- a delnjoserbsce), namaka tež w němskich medijach wotpowědny wothłós. Akt přeподаća myta Mětej Pernakej so samsny dzeń wječor w powěsćach mdr pokaza, a němskorěčne Sakske Nowiny Kamjenskeho wudaća wěnowachu swjatočnosťi wulke foto a wobšěrny tekst.

Njeh Bóh Knjez spožči woběmaj wuznamjenjenymaj tež w přichodze wjeselo a wutrajnosť w jeju spomóžnym džěle!

Irena Šćarkowa

Na wuznamjenjenskim zarjadowanju w Čerwjenej žurli w klóštrje Marijinej hwězdze w Pančicach-Kukowje. Sakski ministerski prezident Stanisław Tilich (2. wotlěwa) spožči Mytu Čišinskeho Mětej Pernakej (z kwěćelom), zaslužbnemu delnjoserbskemu prócowarjow z Berlina za jeho žiwjenske džěło za Serbow. Foto: J. Helgest

Wobnowjeja Łazowsku faru

Farski dom Łazowskeje wosady dale saněruja. Wo tym informowaše Günter Wjenk wot wosadneje rady. „Chcemy hišće lětsa spódk a murje wusušić“, wón wujasni. „Za to dyrbymy stary wobmjek wotstronić a spódk wotkryć. Potom wobmjety murje ze saněrowanskim wobmjekom, zo bychmy sele w muri neutralizowali.“ Na lětušim žnjowodžaknym swjedenju składowaše wosada za dalše saněrowanje farskeho doma. Hižo loni třechu twarjenja wobnowichu. Tež wonkowny wobmjek hornjeho poschoda saněrowachu a znowa wobarbichu. Zdobom wobnowichu blyskowód a wotwódnjenje třechi.

Andreas Kirschke

Přednošk wo Serbach

W Domje biskopa Bena schadžowaše so wot 9. do 11. oktobra wuchodoněmski konwent Michałskeho bratrowstwa. Njedźelu, 11. oktobra, přednošowaše prof. Dietrich Šolta wo stawiznach a přitomnosći Serbow. Michałske bratrowstwo pyta za pućmi k wobnowjenju cyrkwinskeho žiwjenja přez prawidlowne duchowne žiwjenje a liturgiju. Hač do swojeje smjerće běše Minakałski farar Werner Feustel jeho sobustaw.

jm

Mačična akademija

Na štwórtk, 8. oktobra, bě stawizniska sekcija Mačicy Serbskeje přeprósyla na přenje zarjadowanje swojeho noweho rjadu Mačična akademija do Budyskeho hosćenca „Wjelbik“. Wjac hač 30 zajimcow přichwata na přednošk Lubiny Malinkoweje, kotraž předstaji wuslědky swojeho ze stipendijom Mättigoweje załožby wuznamjenjeného džěta. Na jara koncentrowane a wobrazliwe wašnje wědžeše młoda slědźerka rozprawjeć wo serbskich wobstejnosćach we wobydlerstwje, w cyrkwi a šuli Lubijskeje wosady wot reformacije hač do spočatka 18. lětsotki. Z wulkej kedźbnosću připoslucharjo nimale pođra hodžinu trajace wuwjedenja scěhowachu. W žiwjej diskusiji wuprajichu potom mnozy swój džak za zajimawy přednošk a swoje wjesele, zo maja Serbja nowu wodarjenu stawiznarku a zo je so nowozałoženy stipendij runje młodej Serbowce spožčil.

Dalšej zarjadowani Mačičneje akademije scěhujetej klětu tehorunja we „Wjelbiku“. Dnja 7. januara přednošuje dr. Měrćin Walda z Budyskeho Serbskeho instituta wo temje „Kelko je katolskich Serbow?“ a 22. apryla předstaji dr. Hans-Jürgen Sievers z Lipska žiwjenje a skutkowanje serbskeho fararja a superintendenta Oskara Panka (1838–1928). Hižo tutón měsac su wšitycy zajimcy přepróšeni na zarjadowanje wo přewróće 1989/90 w Serbach, kotraž wotměje so 13. nowembra w Dźiwadle na hrodze w Budyšinje.

T.M.

Katolski biskop ewangelsku cyrkej twarił

Na wobnowjenju cyrkwineje wěže w Obercunnersdorfje, wsy za Lubijom, kotraž je znata tež jako „pomnikowa wjes“, smědžach so přez zjawne wupisanje wobdžělic a tam blidarske džěta, ponowjenje wotknow a wuhladow we wěži a zwónicy, wuwjesć. Wyše zachoda do cyrkwe nadpadny mi wopon, kiž je podobny woponej we Wotrowskim wotarnišću. Na nim steji napisane, zo je biskop Jacob Woski von Baerenstamm z Budyskeho tachantstwa cyrkej wobnowić dał (hlej foto). Dźiwach so, dokelž bě biskop tola katolski. Na naprašowanje mi redaktorka knjeni Malinkowa zwiski ze zařdženosće rozjasni. Wopon so tam namaka, dokelž bě wot lěta 1221 Budyske tachantstwo přez lětsotki z wobsedźerjom wsy a tak tež z knjezom nad wosadu. Zhonich tež, zo je wjes w dawnych časach Wendisch-Cunnersdorf rěka, dokelž tam tehdy Serbja bydlachu – a to najskeje wjac hač Němcow, hewak njeby tute přimjeno dóstała.

Z našej blidarnju smy hižo wjele w ewangelskich cyrkwach džěta, kaž we Łazu, Hornim Wujědže, Wóslinku a Budyšinku. Na twerdžiznje Königstein smy nowu klětku, wotarnišćo a kapału wutwarili. Runje tak džětamy tež w katolskich cyrkwach, kaž w Marijinym dole, Marijinej hwězdze, we Worklecach a Wotrowje. Wjeselu so stajnje, zo smy móhli pomhać zdźerjeć a džěta zachować potomnikam, štož bě

jónu bytostne tež serbske w tutych cyrkwach. Zdźerželi su so džěla woliwowe mólby abo serbske hrónčka ze Swjateho Pisma, kaž we Łazu, Wóslinku, Radworju a Budyšinku, kotraž je džěla restawrator, pomnikoškitar a molerski mišter Heinz Rentsch z Dobrošic wobnowił.

Reformaciski džěń, 31. oktobra, so wobnowjena cyrkej w Obercunnersdorfje poswjeći. Farar džakowaše so hižo z přepróšenjom w předpolu wšěm wosobinsce a Bohu, zo njeje so žane njezbože stało.

Jan Wjenka, Wotrow

Z wopona nad zachodom cyrkwe w Obercunnersdorfje zhoni, zo je Budyski biskop Jacob Woski von Baerenstamm cyrkej rozšěrć dał. Foto: J. Wjenka

Boža služba na Njepilic statoku

Krasny to nazymski džěń, tuta 16. njedźela po swjatej Trojicy. A cyrkej w Slepom zamknjena? Hdy je tajke něšto hižo raz bylo? Ani cedlka na cyrkwinski durjach. Hdze su swěrní Slepjanscy kemšerjo wostali? Nowiny, rozhłós a wuwěški su ludźi informowali, zo so Boža služba tutón džěń pod hołym njebjom na Njepilic statoku swjeći. Dwaj superintendanty, dr. Koppehl ze Zhorjelskeho cyrkwinskeho wokrjesa a Serbski superintendant Jan Malink, kaž tež wosadny farar chychu hromadze z wosadu tutu swjatočnu Božu službu swjećić. Mějachu to dwurěčne kemše być – tež Kantorki, Rowniske glosy a pozawnisća běchu zwučowali, zo by so liturgija derje radžiła. A tola knježeše trochu njewěstosće, dokelž bě křćeńca přizjewjena. Stašej z Rownoho, Simona a Jörg Funda, chcyštaj swojeho synka Heinricha runje tutu njedźelu serbsce wukřćić dać. Wšitke strachi pak běchu njetrěbne. Běše to spodobny trojozynyk: stašej, křćenc, sotra a bratr, kmóťe a swědkaj w narodnej drasće, serbske požohowanje džěsca a kěrluš Kantorkow. Fararjej Stefanej Huthej, kotraž džěčo wukřćić, běše Serbski superintendant poboku.

Wšitko, štož so tu stawaše, wotměwaše so na pozadku Božeho słowa z Lista na Romskich. Kak móžemy pokojnje zhromadnje žiwi być, kak móže tutón pokoj w našich wutrobach swoje bydło namakać, hdyž tomu na swěće, we wosadze a tež w swójbje druhdy tak njeje? Tež ludowy spisowacel Hanzo Njepila, kotraž bě statok w Rownom natwarił, so lochko njeměješe – a tola wón zło ze zlóm njeptaćeše. By-li scyła něchtó prawo na wječbu měł, potom jeničce Böh. My džensniši, tež my Rownjanscy, trjebamy tutón dušiny pokoj, zo móhli spomóžnje skutkować, zo by křćenc swój puć žiwjenja w Bohu namakał a zo bychu sej Slepjenjo swuju zhromadnosć zachowali.

Wjace hač 180 kemšerjow a lědma wobodneho městna – zo telko ludźi puć do cyrkwe namaka, to džensa njeje wšědna wěc. Dobre to znamjo, hdyž so ludžom džensa z druhimi poskitkami wolóži abo scyła hakle zmóžni, zo maja podžěl na ewangeliju Božeho słowa. Z přećom mnohich wopytowarjow za dalšimi tajkimi dwurěčnymi Božimi službami budže so cyrkwinska rada Slepjanskeje wosady nětko zaběrać dyrbeć.

Manfred Hermaš

Stare serbske pohrjebnišćo w Rownom

W bjezposrédnej bliskosći nětčišeho kěrchowa w Rownom mějachu něhdy stare pohrjebnišćo, kotrež bu w léce 1863 založene a w 1920tych lětach zawrjene. Ležownosć je džensa z lěsom wobrosćena a ničo hižo na to njedopomina, zo tu džesatki Rownjanow wotpočiwaja. Po zawrjenju pohrjebnišća rowy spadachu. Narowne kamjenje so njezrumowachu, mnohe so w běhu lět spowróčichu a zarosćechu, hrajkace so džěci je wobškodźichu a rozbiwachu.

Po lětstotka po zawrjenju pohrjebnišća počachu so w 1980tych lětach młodži Serbja za nje zajimować. Zwěsćichu, zo měješe wjele narownych kamjenjow serbske napisy, štož wšak njebě wšudže tak z wašnjom w ewangelskich Serbach. Student Pěťš Milan Jahn sej serbske hrónčka wotpisowaše, Werner Měškank někotre kamjenje do muzeja w Choćebuzu přewjeze a serbscy studenća pod nawodom Tima Meškanka zbytnje kamjenje na nowe pohrjebnišćo w Rownom přenesechu a je tam zboka čelownje skadowachu. Lětsa nětk so Rownjenje zaso na nje dopomnichu. Z pomocu Budyskeho Serbskeho instituta zestaji so přehlad wo wšěch wuchowaných narownych kamjenjach.

Ze serbskimi napisami

Ze stareho Rownjanskeho pohrjebnišća je cyłkownje 108 dželow wuchowaných: 62 narownych kamjenjow, jedyn wopomnjeniski kamjeń, 7 kamjentnych podstawow, dwaj kamjentnej křižej a 36 škleńčaných platow. Wšitke pochadžeja z časa wokoło wróćicy 19. k 20. lětstotkej. Najstarši kamjeń bu 1873, najmłódši 1919 postajeny.

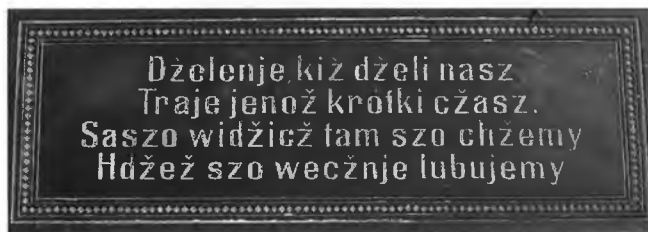
Nimale wšitke kamjenje a škleńčane platy maja serbske napisy. Jenož pjeć su němsce popisane. Zakładna rěč napisow je hornjoserbsčina, kiž je zdžěla změšana z wosebitosćemi Slepjanskeho dialekta. Chětro husto jewja so ortografiske zmylki. Někotre drje nastachu, dokelž spisarjo napisow swoju maćeršćinu pisomnje dosć

njewobknježachu. Dalše zawinichu kamjenječasarjo, kiž serbsce njemóžachu a tehodla bjez zrozumjenja do kamjenja dypachu, štož jim na papjerje předležeše.

Bohaće popisane, zwjetša z wjacelinkowskimi hrónčkami, su zadnje strony narownych kamjenjow. Při tym namakamy jenož zrědka štučki ze serbskich spěwarskich, kaž bě to zwjetša w ewangelskich wosadach Budyskeho kraja z wašnjom. Hrónčka na Rownjanskich kamjenjach su zwjetša spisane wot wjesnjanow, kiž mějachu trochu banisnosće a wosud zemrěteho, tak zo móžachu hrónčko individualnje konkretnemu padej přiměrić. Wšelake hrónčka so wosebje spodobachu a so tehodla cyłe abo we wurězkach na wjacorych kamjenjach namakaja.

Pochowane wosoby

Wšitcy pochowani pochadźachu z Rowneho. To je tež zrozumliwe, wšako jednaše so wo komunalne pohrjebnišćo jenož za tutu wjes. Nadpadnje wjele je zemrětych džěci. Tole zwisuje drje z epidemiju, kotraž 1899 w Rownom wudyri a na kotruž tójšto džěci zemřě. Mjez nimi namakaja so tež bratřa a sotry a jedyn porik dwójnikow. Kelko horja tehdy w swójbach knježeše!

Hrónčko z podstawa narowneho kamjenja

Wjacore kamjenje dopominaja na Maluškec-Njepilic swójbnych. Z tuteje swójbje pochadžeše tež znaty bur a ludowy spisowacel Hanzo Njepila, kotryž wšak poprawom Hanzo Maluška rěkaše. Njepilic rěkachu swójbje do domu. Hanzo Njepila sam

bu hišće na wosadnym kěrchowje při cyrkwi w Slepom pochowany. Z jeho potomnikow wotpočuja na starym Rownjanskim pohrjebnišću: Hana Maluschkowa do dworu Nepilina (1863 – 1893), Christian Maluschka do dworu Nepila (1871 – 1895), Hanško Maluschkow (1898 – 1898), Hanna Maluschkowa rodž. Nowuschoch (1833 – 1901),

Narowny kamjeń za zemrěteho hóička

Chrystian Adam Pauloz Nepiliz (1912 – 1912), Marija Maluschkowa aby Nepilina (1839 – 1915).

Wuznamne serbske wosobiny mjez pochowanymi njenamakamy. Jenički z nich, kotryž bě w serbskim žiwjenju trochu znaty, je Hanzo Koncan (1865 – 1918), čity sobustaw serbskeju towarstwow Slepjanskeje wosady. W Serbskim burskim towarstwje, založenym 1893 wot wosadneho fararja Mateja Handrika, bě člon wuběrka. W kulturnym towarstwje „Spěwny wěnašk“, kotrež wot lěta 1896 jara wuspěšnje serbsku folkloru pěstowaše, nawjedowaše dźiwadłowu wotrjad. Z nim je so postarał wo najskeje scyła přenje serbske dźiwadłowe předstajenje w Mužakowskej holi.

Znowapostajenje předwidžane

Něhdy – praji so, hač do lěta 1937 – běchu narowne napisy we wsach Slepjanskeje wosady přewažnje serbske. Wšudže pak so serbske kamjenje w běhu lět pozhubichu. Jenož w Rownom so džak zbožownym wobstejnosćam wuchowachu. Podobne mnóstwo historiskich serbskich narownych pomnikow ze žaneje druheje serbskeje wsy po cylej Łužicy njeznajemy. Swojeje jónkrótnosće dla steja Rownjanske kamjenje pod škitom pomnikow.

Rownjenje sej nětko přeja, zo bychu so stare kamjenje na jich nowym pohrjebnišću znowa postajili. Tole ma so po móžnosći hižo klětu stać. A jeli dyrbała so wjes za něšto lět brunicy dla wotbagrować, potom chcedža sej Rownjenje serbske narowne kamjenje svojich prjedownikow sobu wzać do noweje domizny. **T.M.**

Na nětčišim pohrjebnišću w Rownom rozpołożene narowne kamjenje stareho Rownjanskeho pohrjebnišća Foto: T. Malinkowa

Powěsće

Na žnjowym džaknym swjedenju přerjnu njedzeli oktobra njesechu holcy w narodnej drasće žnjensku krónu do Slepjanskeje cyrkwyje. Foto: A. Kurtas

Serbin. Potomnicy do Texasa wupućowanych Serbow woswjećichu njedzeli, 27. septembra, swój 21. Wendish Fest. Džen zahaji so z jendzelskimi a němskimi kemšemi, kotrež swjećeše něhdyši Serbinski wosadny farar, a nětko wuměnkarka, Paul Hartfield. Tři člonoj towarstwa z Texasa, podpěrani wot Kornelije Thor z Lipska, předstajichu debjenje jutrownych jejkow. Dale pokazachu so wšelake džensa woteznate džěta, kiž so něhdy w domjacnosći a w ratarstwje wukonjachu. Čěsku hudźbu zapiska Kovanda's Czech Band, hlowny popołdniši program wuhotowaše The Sieker Band z njedalakeho městačka Round Rock. Serbski swjedenj wotměwa so wot lěta 1989 kóždy lěto poslednju njedzeli w septembru w Serbinje.

Zušow. Na reformaciskim dnju, sobotu, 31. oktobra, zeńdžechu so posledni raz maćernorěčni Delnjoserbja na swoje tradicionelne Serske blido („Wendischer Kaffeekatsch“) w Zušowje pola Wětošowa. Wjac hač džesać lět su so tam něšto króć wob lěto zetkawali k bjesadze w maćernej rěči. Mjez wobdźělnikami běchu předewšěm člonoj Ponaschemu a Serbskeje ludoweje strony, ale tež sobustawy Domowiny. Tež hosćo běchu rady witani. Wosebje husto

wobdźělowachu so w zašłym času na zetkanju přečeljo Serbow z Pólskeje.

Łusk. Wo wosudze Henčlec mandzelskeje z jej třomi džěćimi, kotřiž buchu před měsacami w Jemenje zawlečeni, přeco hišće ničo znate njeje. Nimo politikarjow so tež něhdyši sobudžětačerjo w Jemenje intensiwnje wo informacije prócowachu, bohužel pak dotal podarmo. Tež w arabskej telewiziji wusyłana namotwa Henčlec staršeju z Łuska wosta bjez wuslědka. W Michałskej wosadze w Budyšinje zetkawa so kóždy póndzelu wječor kruh k zhromadnej modlitwje za zawlečenych.

Po 64 lětach je Njeswačanska cyrkwina wěža zaso dospołna. 20. oktobra stajichu na nju nowu barokowu hawbu. Do kule wěže položichu stare a nowe dokumenty, mjez druhim tež čisło Pomhaj Bóh. Na njewšědny podawk je wjele wosadnych a druhich zajimcow přichwatało. Wobnowjenu wěžu poswjeću na přerjnej adwentnej njedzeli. Foto: M. Bulank

Dary

W septembru je so dariło za Serbske ewangelske towarstwo 50 eurow a za Pomhaj Bóh 22 eurow. Bóh žohnuj daraj a darićelow.

Spominamy

Před sto lětami, 9. nowembra 1909, zemřě w Oxfordze w Jendzelskej slawist **William Richard Morfill**. Rodzeny 1834 w Maidstonje w južnej Jendzelskej studowaše wón na uniwersite w Oxfordze klasiske rěče. Připódlu nawukny awtodidaktisce ruščinu a dalše słowjanske rěče. Wustudowany skutkowaše jako docent a profesor w Oxfordze. Wón sta so přeni jendzelski rjadny profesor za ruščinu a dalše słowjanske rěče a plaći tehodla jako založer slawistiki w Oxfordze a cytej Jendzelskej. W svojich studijach zaběraše so tež ze serbskej rěču a literaturu a nahromadzi sej w swojej bibliotece cyły rjad serbskich, zwjetša wědomostnych knihow. Tež nimo rzyzy akademickich zajimow wopokaza so jako přečel a spěchowar Serbow. Wot lěta 1891 hač do smjerće přisłušeše Maćicy Serbskej a bě z tym jenički

sobustaw Maćicy w Jendzelskej. Wospjet darowaše pjenjez za twar Serbskeho domu w Budyšinje. Dopisowaše sej z Michałom Hórnikom, Arnoštom Muku a dalšimi wuznamnymi Serbami. T.M.

Přeprašujemy

- 01.11. 21. njedzela po swjatej Trojicy**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej z kemšemi za džěći (sup. Malink)
- 07.11. sobota**
14.30 wosadne popołdnje w Bukcach (sup. Malink)
- 08.11. dopředposlednja njedzela cyrkwinskeho lěta**
09.30 dwurěčne kermušne kemše z Božim wotkazanjom w Rakecach (farar Kecke, sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 15.11. předposlednja njedzela cyrkwinskeho lěta**
08.30 kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (sup. Malink)
- 18.11. pokutny džen**
08.20 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
- 28.11. sobota**
15.00 ekumeniske wosadne popołdnje w Drježdžanach w cyrkwi swj. Jozefa (sup. Malink)
- 29.11. 1. njedzela w adwentce**
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
14.00 wosadne popołdnje w Slepom (sup. Malink)
- 06.12. 2. njedzela w adwentce**
14.00 kemše w Budyšinje w Michałskej (sup. Malink), po tym adwentnička na farje

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 0 35 91/60 07 11, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čisć: MAXROI Graphics GmbH, Zhorjelsc
Postvertriebsnummer: F 13145
Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625
Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh wuchadza měsacnje. Spěchuje so wot Založby za serbski lud, kotraž dostawa lětnje přiražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.
Lětny abonement plaći 8 eurow.